מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין מהם פערים מרחביים וכיצד מודדים אותם
- להכיר גורמים שיוצרים אי שוויון בין מקומות
- לדון בשאלת הצדק הסביבתי ומי משלם את מחיר הזיהום

גרסת חנ״מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א׳ – הבנה בסיסית

1. ב – פערים בין מקומות שונים ברמת החיים
2. ב – תוחלת חיים

חלק ב׳ – נכון או לא נכון

1. לא נכון – פערים קיימים גם בתוך מדינה אחת ובתוך עיר אחת
2. נכון – תוחלת חיים גבוהה מעידה בדרך כלל על שירותי בריאות ורמת חיים טובים

חלק ג׳ – השלמת מילים

1. אי שוויון
2. פיתוח
3. תוחלת

חלק ד׳ – התאמה - גורמים ופערים

1 – ד (יכולים להקשות על התפתחות כלכלית של אזור)
2 – ג (פוגעות בהזדמנויות של תושבי המקום)
3 – א (דוגמה לבעיית צדק סביבתי)
4 – ב (עשויה להעיד על שירותי בריאות חלשים)

חלק ה׳ – סדר הגיוני - איך בודקים פער בין שני אזורים

1. בוחרים שני אזורים להשוואה
2. אוספים נתונים לפי מדדי פיתוח שונים
3. משווים בין הנתונים של שני האזורים
4. מזהים את הגורמים האפשריים לפער

חלק ו׳ – כתיבה ומחשבה

1. תשובה טובה תכלול הצעה קונקרטית (למשל השקעה בחינוך, תחבורה ציבורית, בריאות) עם הסבר הגיוני לקשר בין הצעד לצמצום הפער

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הבדלים ברמת החיים בין מקומות שונים
- למשל תוחלת חיים, תמ״ג לנפש, השכלה
- רעיון שלפיו אף אוכלוסייה לא תסבול יותר מזיהום מאחרות

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בדיון קצר על דוגמאות מוכרות לפערים בסביבת התלמידים
- כדאי להדגיש שפערים אינם 'גזירת גורל' אלא תוצאה של תהליכים שניתן להשפיע עליהם
- בחלק הפתוח מומלץ לעודד שימוש בדוגמאות מהיחידה או מהסביבה הקרובה

דף תרגול: אי שוויון מרחבי

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

ביחידה זו לומדים למה יש מקומות עשירים ומקומות עניים - בעולם, במדינה אחת ואפילו בתוך עיר אחת - ואילו דרכים קיימות לצמצם את הפערים.

בנק מילים: תוחלת | אי שוויון | פיתוח

1 חלק א׳ – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהו אי שוויון מרחבי?

(א) הבדל בין עונות השנה (ב) פערים בין מקומות שונים ברמת החיים

(ג) הבדל בגובה ההרים

2. איזה מהבאים הוא מדד פיתוח נפוץ?

(א) מספר ימי הגשם (ב) תוחלת חיים (ג) צבע הדגל

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	אי שוויון מרחבי קיים רק בין מדינות עניות למדינות עשירות	☐	☐
2	תוחלת חיים היא אחד המדדים לבדיקת רמת הפיתוח של מקום	☐	☐

3 חלק ג׳ – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. פערים בין מקומות עשירים לעניים נקראים _____ מרחבי

2. כלי למדידת רמת החיים במקום נקרא מדד _____

3. מספר השנים הממוצע שאדם צפוי לחיות נקרא _____ חיים

4 חלק ד' – התאמה - גורמים ופערים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. משאבי טבע מועטים	___	**א.** דוגמה לבעיית צדק סביבתי
2. תשתיות חינוך חלשות	___	**ב.** עשויה להעיד על שירותי בריאות חלשים
3. מפעל מזהם ליד שכונה ענייה	___	**ג.** פוגעות בהזדמנויות של תושבי המקום
4. תוחלת חיים נמוכה	___	**ד.** יכולים להקשות על התפתחות כלכלית של אזור

5 חלק ה' – סדר הגיוני - איך בודקים פער בין שני אזורים

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	אוספים נתונים לפי מדדי פיתוח שונים
☐	בוחרים שני אזורים להשוואה
☐	מזהים את הגורמים האפשריים לפער
☐	משווים בין הנתונים של שני האזורים

6 חלק ו' – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. הציעו צעד אחד שיכול לסייע לצמצום פערים מרחביים, והסבירו למה הוא עשוי לעזור

כרטיס יציאה

מהו אי שוויון מרחבי?

תנו דוגמה אחת למדד פיתוח

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀